

zjevně nesmyslná data než seriózně se tvářící „Kadlec Karel (1883–1949)“ — ve skutečnosti 1865–1928; Hanuš Jelínek se nenarodil 1877, nýbrž 1878 apod. Některé vysvětlivky připomínají odpovědi studentů v přijímacích testech a působí kouzlem nechtěného, například Jiří Weil má být „novinář a spisovatel komunistické protibolševické orientace“. V úvodu Hanzal píše, že Pekař „ze všeho nejvíc nesnášel polovzdělance, kteří tak rádi poučují druhé“. Zlatá slova.

Jaroslav Goll nabádal Josefa Pekaře, aby zničil korespondenci, kterou s ním vedl, neboť se obával jejího zneužití. Jeho žák naštěstí neuposlechl a díky tomu máme zachován obsáhlý soubor dopisů mezi oběma muži. Možná ale, že kdyby Pekař věděl, co udělá Josef Hanzal s jeho deníky, zničil by je do poslední stránky.

Tomáš Borovský

Meze a obzory psychoanalýzy

Hugo Široký: Meze a obzory psychoanalýzy, vydalo nakladatelství Triton, Praha 2001, 587 s., cena a náklad neuvedeny

PhDr. Hugo Široký, CSc., působil v letech 1965 až 1970 jako odborný asistent na psychologickém ústavu brněnské Masarykovy univerzity, než mu v tom zabránila komunistická normalizace. Když v roce 1972 zahynul při dopravní nehodě, bylo mu 39 let a řada lidí, kteří ho znali, to prožívala v kontextu doby — jako soumrak v prostoru svobodného ducha. Hugo Široký patří k nejvýraznějším osobnostem klinické psychologie u nás a velmi se zasloužil (jako jeden z prvních) o skutečný výcvik v psychoterapii. Kromě psychoanalýzy a analytické psychologie (a psychologie osobnosti obecně) ho zajímala psychologie umění, zejména divadla a herce, věnoval se psychodramatu (setkal se mimo jiné osobně s Morenem) a arteterapii.

Stěžejní Širokého dílo, dokončené již v roce 1967 — *Meze a obzory psychoanalýzy* — muselo však na vydání čekat třicet čtyři let. Zasluzného počínu se ujalo nakladatelství Triton, finanční pomoc

ze zahraničí zprostředkovala Česká společnost pro analytickou psychologii. Kniha má 580 stran, je opatřena jmenným a věcným rejstříkem, obsáhlým a pestrým seznamem literárních odkazů na prameny v osmi jazycích. Podrobně pojednává o kulturně-psychologickém a dobovém rámci i příbuzných trendech psychoanalýzy, o její pojmové výstavbě, přináší úvod do psychoanalytických metod. Zvláštní kapitoly věnuje snu a skutečnosti v životě a psychoanalýze, cestám k nevědomi, teorii libida, krizi a revizi libida, stejně jako problematice jedince a společnosti v psychoanalýze. Každá z dílčích podkapitol obsahuje velmi přehledný a výstižný souhrn v tezích. První pocit — lítost, že práce, která už dávno mohla být v naší hlubinněpsychologické literatuře přelomem, musela tak dlouho čekat na oficiální vydání — vyvažuje uspokojení, že plané sliby nad Širokého odkazem a těžko pochopitelné zdržování a nespolehlivost některých lidí nakonec nezvítězily.

Hugo Široký se nespokojil s tím, co zpracoval a v padesátých a šedesátých letech publikoval například Dieter Wyss — jde sám k pramenům. Sleduje vývoj hlubinné psychologie v různých kontextech způsobem, který zůstává moderní a svěbytný. Žádný z českých autorů dodnes v této oblasti nenapsal práci tak velkého záběru, a co je především cenné — nejde jen o dílo historické a pedagogické, nýbrž o tvořivé zpracování tématu.

Široký nechtěl psychoanalýzu popularizovat — podle něj lze populární práce psát až po těch odborných — a jeho věta — „u nás dosud nebylo téma v podobném rozsahu a zaměření odborně zpracováno“ — platí beze zbytku dodnes. Nejde přesto o knihu určenou úzkému okruhu odborníků. Psychoanalýza není jen psychoterapeutická metoda a vědecká disciplína, ale významný kulturní fenomén. Její vývoj, geniální Freudův přínos i práci jeho pokračovatelů podává Hugo Široký s neobyčejným přehledem a porozuměním. Svěbytným a nejpodnětější vyústěním psychoanalytického vývoje je pak pro něj především Carl Gustav Jung. Široký mimochodem později napsal dodnes velmi cen-

ná skripta o Jungovi a jeho analytické psychologii. Zejména v tomto duchu vychovával nakonec své žáky a nepochybně byl zakladatelem jungovské psychologie u nás. Ve své době (skripta vyšla poprvé roku 1971) dokázal přinést velmi systematický a nezaujatý pohled na Junga jako dynamicko-dialektického myslitele, a lze se jen domýšlet, jak by byl při tak obsáhlé znalosti Jungova díla rozvinul jeho východiska, kdyby mu v tom nezabránila normalizace a předčasná smrt.

Široký vedle pedagogické práce nikdy nepřestal pracovat jako praktický klinický psycholog a psychoterapeut — recenzovaná kniha *Meze a obzory psychoanalýzy* obsahuje 88 stručných kazuistik, respektive ukázkových příkladů. Také v nich přinášel řadu vlastních nových podnětů. Například jeho „progressivní dezorientace“ — jakési filozofické znejistění, které má v rozhovoru zjednat klientovi více prostoru — vychází tvořivě z úvodní části sokratovského dialogu a staví především na přehledu a připravenosti terapeuta ke konfrontaci — věc právě dnes v psychoterapii velmi moderní a vzdálená klasické metodické zdrženlivosti původní psychoanalýzy.

Je velmi obtížné podat v krátkosti přehled o práci tak nabitě myšlenkami. Stručně řečeno — přestože jde o text velmi hutný a že psychoanalýza i analytická psychologie prodělaly v posledních třiceti letech velký vývoj, je kniha pořád objevná a inspirující.

Ludvík Běfák

Cesta mrtvých Indiánů

Kniha *Cesta mrtvých Indiánů* představuje čtenáři mýty a náboženské představy Indiánů kmene Goahiro, žijícího v jihoamerických státech Venezuela a Kolumbie. Autor studie, Michel Perrin, je žákem slavného strukturalisty Clauða Lévi-Strausse, který ho při práci na knize také vedl. Už Perrinův krátký úvod svou poetikou neodbytně připomíná Lévi-Strausovy věhlasné *Smutné tropy*. Následující stručný, leč velmi výmluvný etnografický popis nám ukazuje život